

21.4.16

58b → (משנה י) 59b

1. וְגַר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְקָצְנוּ כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: שְׁמוֹת פֶּרֶק כֹּב פֶּסוּק כ

2. וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְנִרְאִיתָ מְאֹלְהִידָךְ כִּי אָנִי ה' אֱלֹהֶיכֶם: וְיִקְרָא פֶּרֶק כֹּה פֶּסוּק יז

3. וְכִי תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לַעֲמִיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ אֶל תוֹנוּ אִישׁ אֶת אַחִיו: וְיִקְרָא פֶּרֶק כֹּה פֶּסוּק יז

4. הֲלֹא יִרְאֶתְךָ כְּסִלְתְּךָ תִּקְוֶתְךָ וְתָם דְּרָכֶיךָ: זָכַר נָא מִי הוּא נָקִי אָבִד וְאֵיפֹה יִשְׁרִים נִכְחָדוּ: אִיּוֹב פֶּרֶק ד פֶּסוּק ו-ז

5. וּבְצִלְעֵי שְׁמֹחוּ וְנֶאֱסָפוּ נֶאֱסָפוּ עָלֶי נְגִים וְלֹא יִדְעִיתִי קָרְעוּ וְלֹא דָמוּ: תְּהִלִּים פֶּרֶק לַה פֶּסוּק טו

6. הוּא מוֹצֵאתָ וְהִיא שְׁלַחָה אֶל תְּמִיָּה לֹא מֵרָאִישׁ אֲשֶׁר אֱלֹה לֹא אֲנֹכִי הִרָה וְתִאמַר הֲכֵר נָא לְמִי הַחֲתָמָת וְהַפְתִּילִים וְהַמְטָה הָאֱלֹה: בְּרֵאשִׁית לַחֲכָה

7. גַּם כִּי אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ שְׁתֵּם תִּפְלְתִי: אֵיכָה פֶּרֶק ג פֶּסוּק ח

8. שְׁמַעָה תִּפְלְתִי ה' וְשׁוֹעֲתִי הֲאֲזִינָה אֶל דְּמַעֲתִי אֵל תִּחְרַשׁ כִּי גֵר אֲנֹכִי עִמָּךְ תּוֹשֵׁב כָּכָל אַבּוֹתַי: תְּהִלִּים פֶּרֶק לט פֶּסוּק יג

9. רַק לֹא הִיָּה כֹּחַאֲבָב אֲשֶׁר הִתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי ה' אֲשֶׁר הִסְתָּה אֹתוֹ אִיזְבֵּל אֲשֶׁתוֹ: מַלְכִים א פֶּרֶק כֹּה פֶּסוּק כה

10. כֹּה הִרְאִנִי וְהִנֵּה אֲדַנִּי נֶצַב עַל חוֹמַת אֲנָךְ וּבִידוֹ אֲנָךְ: עֵמוֹס פֶּרֶק ז פֶּסוּק ז

11. כִּהְקִיר בֵּיר מִימִיָּה כֵּן הִקְרָה רַעְתָּה חֲמִס וְשָׂדֵה שְׁמַעָה בָּה עַל פְּנֵי תַמִּיד חֲלִי וּמִכָּה: יִרְמִיָּהוּ פֶּרֶק ו פֶּסוּק ז

12. הַעֵם הַמְכַעֲיִסִים אוֹתִי עַל פְּנֵי תַמִּיד זְבָחִים בְּגִנוֹת וּמִקְטָרִים עַל הַלְבָנִים: יִשְׁעִיָּהוּ פֶּרֶק סה פֶּסוּק ג

13. הַשֵּׁם גְּבוּלָךְ שְׁלוֹם חֲלָב חֲטִיִּים יִשְׁבִּיעֶךָ: תְּהִלִּים פֶּרֶק קמז פֶּסוּק יד

14. וְהִיָּה אִם זָרַע יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדָּן וְעַמְלֵךְ וּבְנֵי קֶדֶם וְעָלוּ עֲלֵיו: שׁוֹפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ג

15. וַיִּחַנוּ עָלֶיהֶם וַיִּשְׁחִיתוּ אֶת יְבוּל הָאֶרֶץ עַד בּוֹאֵךְ עֶזְרָה וְלֹא יִשְׁאִירוּ מַחֲיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשָׁה וְשׁוֹר וְחֲמוֹר: שׁוֹפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ד

16. וַיִּדַל יִשְׂרָאֵל מֵאֵד מִפְּנֵי מִדְּוָן וַיִּזְעַקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה': שׁוֹפְטִים פֶּרֶק ו פֶּסוּק ו

17. וְלֹאֲבָרָם הֵיטִיב בְּעִבְרָתָהּ וְהִי לֹא צָאן וּבִקֵּר וְחֲמָרִים וְעִבְדִים וְשִׁפְחוֹת וְאִתּוֹת וְגַמְלִים: בְּרֵאשִׁית פֶּרֶק יב פֶּסוּק טז

18. לֹא בְשֵׁמִים הוּא לֹא מֵרָאִישׁ מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמִימָה וַיִּקְחָה לָנוּ וַיִּשְׁמַעְנוּ אֶתְּהָ וְנַעֲשֶׂנָה: דְּבָרִים פֶּרֶק ל פֶּסוּק יב

19. לֹא תִהְיֶה אַחֲרַי רְבִים לְרַעַת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רַב לְנִטָּת אַחֲרַי רְבִים לְהַטָּת: שְׁמוֹת פֶּרֶק כג פֶּסוּק ב

20. וְכִי יִגְוֹר אֲתָךְ גֵּר בְּאֶרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: וְיִקְרָא פֶּרֶק יט פֶּסוּק לג

21. וְגַר לֹא תִלְחֹץ וְאֲתָם יִדְעִתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: שְׁמוֹת פֶּרֶק כג פֶּסוּק ט

22. אִם כִּסְף תִּלְוָה אֶת עַמִּי אֶת הָעֲנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשָׁה לֹא תִשְׁיָמוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ: שְׁמוֹת פֶּרֶק כב פֶּסוּק כד

I ' (personal abuse) - prohibition extends not just to commerce, also to words (v. 2; as v. 3 is re: commerce)

a Examples:

- i Asking about the price of an item with no intention to buy
- ii Reminding a בעל תשובה of his former sinful behavior
- iii Reminding a גר of his former life – as per v. 1
- iv (ברייתא) – if he is suffering, don't respond as did אליפז (v. 4)
 - 1 Note: v. 2 mentions יראה שמים, since this prohibition is one that only the violator knows he is committing
 - (a) Therefore: אונאת דברים is more severe than אונאת ממון
 - (b) Also: this is with his self, not just his money; and the money can be returned, not the dignity
- v Tangent: prohibition of embarrassing another (compared to murder) – one of 3 who never escape גיהנם
 - 1 Others: adultery (but ספק אשת איש is less severe than ברבים as per v. 5) and calling another by an undignified name, even if it has “stuck” (and no longer under the rubric of ברבים)
 - 2 Source of איסור הלבנת פנים: תמר (who preferred death to shaming) – v. 6)

b Interpretations and parameters:

- i אונאה may be limited to properly practicing members of the nation (v. 2)
- ii Special care should be given not to sadden one's wife, as her tears will be heard (v. 8, in spite of v. 7)
 - 1 Caveat: following (bad) counsel of his wife is deadly (v. 9)
 - (a) Challenge: aphorism that a “man with a short wife should lean over to listen”
 - (i) Resolution(s): house matters vs. worldly matters; worldly matters vs. spiritual matters
- iii Interpretation of v10: gates of heaven are still open to cries of אונאה; all punishments through agent save for אונאה
 - 1 Additionally: אונאה, theft (v. 11) and ע"ז (v. 12) are brought directly to God
 - (a) Tangents:
 - (i) Significance of successful crops: vv. 12-16
 - (ii) Care for one's wife: as wealth is dependent on her (v. 17)

c Associated story: תנורו של עכנאי, the excommunication of הורקנוס and the death of ר"ג (vv. 18-19)

d Summative piece: 3 violations transgresses if he:

- i Absuses a stranger: (vv. 1, 2, 20)
- ii Oppresses a stranger: 3 (vv. 1, 21, 22)
 - 1 Comment: reason the תורה stressed proper behavior with גר in 36 or 48 places – it is easy for him to revert
 - 2 Lesson: v. 21 teaches שבך אל תגד לחברך